

Observatoriul este de două ori în săptămână, miercuri și sâmbătă.

Prețurile

pentru Sibiu pe 1 an întreg 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai mult pe an; — trimis cu poștă în laștrul monarhiei pe 1 an întreg 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — În străinătate pe 1 an 10 fl. sêu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. sêu 11 franci; — numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu și literariu.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie sêu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la adou'ă si a trei'a câte 6 cr. v. a. și preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu. Prenumeratiunile se potu face în modulu celu mai usoru prin assemnatiunile postei statului, adreseate de a dreptulu la Redactiunea Diariului Observatoriulu în Sibiu.

Nr. 13.

Sibiu, 14/26 Februaru 1879.

Anulu II.

Critic'a petitiunei.

În unulu din Nrii precedenti promiseramă a ne ocupă cu insultele furiôse a le pressei magiare și magiarône, aruncate în faci'a mitropolitulu gr. orientale romanescu și a deputatiunei de 12. Eramă datori noi și alti publicisti romani se luamă contra loră pozitune de aparare înca și din alte doue cause. Auctoritatile eclesiastice superiori ale bisericei greco-orientale romanesci nici-decum nu stau isolate în acêsta causă de viață. Acelea infamii aruncate asupra clerulu superior greco-orientale atingu de adreptulu și pe clerulu superior greco-catholicu, carele înainte de plecarea la Vien'a, au incuviintiatu și adoptatu în partile sale essentiali acelasu modu de procedere pentru apararea energioasă a drepturilor clerulu și poporulu, datu de cătra Provedintia în grij'a pastorei sale, spre a'lu duce la cultura religioasă și morale, la desvoltare nationale. Dacă din partea gr. catholica au alergatu la Vien'a numai mitropolitulu și unu episcopu, acei doi archipastori inse au avutu, nu auctoritatiune, cătu mai virtosu invitari și chiaru provocari venite din tôte partile, în scrisu și prin voce viia, nu numai de candu vedî lumîn'a nevoiesulu proiectu ministeriale, ci multu mai înainte, era anume dela 1871 încôce, de candu cu conferenti'a confessionale dela Alba-Jul'a, conchiamata de catra fericitul barbatu Vas. Lad. Popu în contra vointiei ministrilor și în mani'a amerintiarilor cu care era intempnatu. De atunci și până în 16/28 Januariu, în care di a fostu deputatiunea de trei dela Sibiu la Blasiu, archipastorii gr. catholici și consistoriele loră isi audira dicundu-li-se în mi de variatiuni curatu și respicatu asia: Noi voimă, că biserica nôstra gr. catholica se fia și se remana autonoma, independenta de ori-care alta biserică, în strictulu sensu alu bullelor pontificali și diplomelor imperiali, totu-odata nationale romanescă în veci, sau se nu mai fia. „Sit ut eam esse oportet, aut ne sit,“ este formula cunoscută la uniti înca din anulu 1850. Că clerulu și poporulu romanescu gr. orientale au pretinsu dela archipastorii sei că se facă pasii decisivi spre salvarea celor mai scumpe tesăure ale sale, ceresci și pamentesci, este de prisosu a mai afirmă, indata ce'i cunoscemă cu totii alipirea generale și devotamentulu supremu cătra autonomi'a bisericei sale și cătra caracterulu ei puru nationale romanescu, care a facutu că se se smulga cu totulu de sub ori-ce influentia a coreligionarilor serbi. Asia dară facia cu insultele hostili și cu atacurile turbate suntemu solidari cu totii, natiunea intrêga; ea este în prim'a linia datória se le și înfrunte cu demnitate și aplombu.

Cu tôte acestea noi ne retragemă aci promisiunea dată înainte cu câteva dile, din causă că manier'a de a te luă cu fia-care inamicu unulu câte unulu de capu, în casulu de facia ar fi cu totulu eronată. Unii dintre lectorii nostri voru fi patitu ceea ce patiseramă și noi odată în viêtă, că aflandu-ne într'o nôpte, pe la finea lui Novembre în padure la afaceri economice, dintr'odata audiramă urlandu cumplitu într'unu dealu tufosu din apropiare, una potaia de lupi. Fiindu luna frumoasă îi numeraramă, era 14 lupi mari și mici, carii se apropiă din trei parti cătra vitele nôstre. Asupr'a carei potai se plecămă? Asupr'a nici-uneia, ci se ne stringemă la unu locu și vitisiôrele între noi; din acia pozitune apoi iti concentrădi focurile.

„Hermannstädter Zeitung ver. mit d. S. B.“ Nr. 42 din 19 Februaru aflandu cu cale a combate și ea petitiunea, respective memorandumulu înaintatu la tronul, inse numai din principiu și obiectivulu, ne dete și noue ocasiune că se ne apărămă sant'a nôstra causă totu numai din principiu și totu numai obiectivulu, prin urmare se ne concentrămă poterile, se operămă pre cătu permite natur'a cestiunei, dela unu singuru punctu. Critic'a îndreptată în „Herm. Ztg.“ contra petitiunei se pôte resumă în câteva puncte principali, pe

care inse noue nici-decumă nu ne este permisă a le trece cu vederea.

Le vomu reproduce în scurtu, insocindu-le cu ôresi-care note, dupa care apoi la critica pôte se urmedie anticritic'a.

Auctorulu criticei afla, că petitiunea romanescă merita cea mai de aprôpe atentiune, atâtu din causă, că principiulu din care a plecatu ea, este de mare înportantia (principielle Wichtigkeit), cătu și că „acêsta actiune politica (politische Action)“ a resaritu de aci din Sibiu. Elu afla că mitropolitulu Mironu Romanulu a venitu în oresicare contradicere cu discursulu seu de deunadi, tinutu în cas'a magnatiloru (în cestiunea bosniaca), dară auctorulu nu prea pune temeiu pe acêsta contradicere, ci pune temeiu mare (Hauptgrund) pe înpregiurarea că episcopatululu și consistoriulu au trecut prestă capetele ministrilor și au mersu la monarchulu.

Noi cautaramă cinci dile, că se descoperimă urme de contradicere între discursulu tinutu în cas'a magnatiloru și între „actiunea politica“ din 1/13 Februaru și nu aflaramă nimicu; dară cautandu dupa contradiceri, deteramă prestă marele adeveru, că mitropolitii, episcopii și toti romanii au lucratu între înpregiurarile nôstre, în situatiunea la care suntemu redus, chiaru „politice“ perfectissime correctu, lealu și întieptescă, că în locu de a mai cersitori și a se umilî pe la usile actualiloru ministrii, s'au dusu de a dreptulu la imperatulu și regele Franciscu Iosifu I.

Criticulu continua dicundu, că ori-cătu se adopera se fia obiectivulu și dacă nu o pôte justifică, înca se escuse acêsta actiune a romaniloru, elu inse atâtu de pre terenulu dreptulu actualu de statulu, cătu și din punctu de vedere alu celui mai modestu tactu parlamentariu trebuie se condamnă actiunea acêsta neconditionatu.

Noi din contra, avemă cu totulu alte idei despre dreptulu publicu, și noi nu întrebămă nici-odata numai, care e dreptulu publicu actualu în cutare statulu, ci care trebuie se fia dupa ratiune și dupa imperiosele postulate ale humanitatii și ale civilizatiunei moderne. Apoi a vorbi în casulu de facia despre tactu parlamentariu, ni se pare totu asia, că si cum ai dice unu condamnatu la môrte fôră nici-o vina: Mei nefericitule, vedi de mori mai cu tactu, observa morindu mai multă bună cuviintia, înainte de a fi spendiuratu, saruta manile și pitiôrele judecatoriloru tei, și candu te voru sugrumă, se nu scoti limb'a, nici se'ti ésa ochii din capu, că se nu produci desgustu la judecatori și executori. Acêsta comparatiune a nôstra nici-decumă nu e esthetica, diu inse nici chirurgii nu se tinu de regulele esthetice, de câte-ori înpungu și taia în carne viia, precum se taia astadi în sufletele nôstre.

De aci înainte criticulu din „H. Z.“ tîne romaniloru una lectiune din elementele dreptulu publicu ungurescu, spunendu, că dreptulu de inițiativa legislativa compete monarchulu, care'lu exercita prin ministeriulu responsabilu (verantwortliche Regierung), că nici-unu proiectu de lege nu pôte se trêca la dieta fôră voi'a ministrulu și fôră voi'a monarchulu.

Adeca nu cumva ministrulu și monarchulu și toti ministrii stau pe aceeași trêpta? Si dacă nu vrea ministrulu, ce se pôte intempla? Se intempla puru și simplu, că i se arată usi'a, este demisu. Éra dacă nu vrea regele? Éca nu vrea, și atâta e totu. Voindu a sugrumă pe nationalitati, 10 milioane, nu vedeti, la ce margine de abisu ajungeti?

Trecemă înainte. Criticulu recunoscă necessitatea și chiaru datori'a ministrilor de a supune regelui la aprobare prealabile ori-ce proiectu de lege mai înainte de a'lu depune pe mês'a dietei. Repetimă și aci întrebarea: Dacă regele nu aprôba, ce face ministrulu? Noi scimă asia, cum observaramă și mai susu, că dlui se închina cu plecatune și se duce.

Dn. criticu inse sustine indata mai la vale urmatória teoria, care noue ne bate fôrte la ochi: „Asia dară Capulu statulu (regele) și gubernulu

seu în statulu constitutionalu nu sunt doi factori separati, ci unulu; pentru-că gubernulu (Regierung) este organulu regelui, responsabile cătra camere.

Adeca ministeriulu e responsabile numai cătra camere? Cătra rege nu?

În fine criticulu mai adaoge, că până candu unu proiectu de lege nu e datu în desbaterea camerelor, dupa dreptulu positivu și dupa usulu parlamentariu din staturile constitutionalu nu pôte fi discutatu nicidecum în publicu. Acêsta doctrina curioasă pentru noi este noua nousiôra. Asia dară în staturi libere, consiliile municipali, press'a periodica, meetingurile, nu potu discută nici-unu proiectu de lege? Atunci a remasă că tóta lumea européna se fia surdo-muta și ôrba.

Acestea theorii premisse, „H. Z.“ intra în critica aspra a petitiunei. O vomu urmari în altu Nr.

Discursu salutaru de bun'a venirea,

deputatiunei dela Vien'a, pronuntiatu la gar'a din Sibiu în demăneti'a din 6/18 Februaru a. c. de cătra dn. presedente alu comitetulu alesu ad hoc.

„Escelenti'a Vôstra, Înaltu Présantite Parinte Archiepiscopo și Metropolitu!

Preastimatiloru domni deputati!

Înaltu Escelenti'a Vôstra, patrunsu de îngrijire parentescă de totu ce se atinge și ce ar pôtea jigni adeveratele nôstre interese și în prim'a linia cele culturali, că una santinela priveghitôre și neadormita, ati simțitu, ati veditu pregatindu-se și intentionandu-se una amenintiare, unu atentatu asupra ce ne este mai pretiuitu, asupra scôleloru nôstre populari, și că unu bunu pastoriu, carele sufletulu isi pune pentru turm'a sa, cu delegatii nostri consistoriali dinpreuna, nu ati pregetatu în capu de iarna — a alergă și a caută înpedecarea reului la prea înaltulu locu, la tronulu Majestătei Sale, constitutionalulu nostru Imperatu și Rege apostolicu Franciscu Iosifu I.

Déca noi cu plecarea înaltu Escelentiei Vôstre dintre noi v'amă perdutu din vederea ochiloru nostri fisici, apoi cu ânimile, cu ochii nostri spiritali, v'amă concomitatu pasiu de pasiu, v'amă petrecutu pe tôte cararile până la acestu momentu.

Si acumă trebuie se constatămă cu satisfactiune sufletescă că:

matur'a și deosebit'a consideratiune a Majestătei Sale cesarie et regie apostolice, asupra nedumeririlor și îngrijirei Înaltu Escelentiei Vôstre și a nôstre;

credinti'a și speranti'a, cari le avemă și noi în înaltulu regimulu alu Majestătei Sale, că într'unu regimulu, carele este și trebuie se fia dreptu și ecuitabile facia de toti cetățienii, de tôte nationalitatile statulu, prin urmare și facia de noi romanii din acêsta patria comună;

maturitatea, prudenti'a și circumspectiunea corporiloru nôstre legislative, — cari nu potu avea altceva înaintea ochiloru, fôră numai și numai saluta republicei;

tôte acestea sunt pentru noi totu atâtea garantii puternice, despre reusirea salutară a misiunei Înaltu Escelentiei Vôstre și a delegatiloru nostri și despre înpedecarea reului amenintatoriu.

Déca inse — la casu neastepatulu — credinti'a și sperantiele nôstre, le-amă vedea și de astadata paralizate — de ce noue nu ni este permisă a ne teme — noi privimă și vomu privi în faci'a desvoltării evenimentelor, cu cea mai deplina linisce sufletescă și cu cea mai curată consciintia.

Înaltu Escelenti'a Vôstra inse și preastimati domni deputati, cari misiunea cea fatigiosă și sublima o-ati înplinitu și problem'a cea grea o-ati resoltitu conscientiosu, patriotice și barbatesce, binevoiti a primi acumă în acestu momentu cea mai cordială a nôstra fiiescă și fratiescă multiamita și recunoscintia și celu mai caldurosu: Bine v'ati

reintorsu earasi sanetosi in mediuloculu nostru. Se traiti!"

Sibiu 6/18 Februaru 1879.

J. Hannea,
protop. si directoru.

Limb'a magiara in bisericile rutene si romanesci.

Asia dara este adeveritu pe deplinu, ca in mai multe biserici gr.-catholice de ritu orientale, romanesci si rutene, s'a introdusu limb'a magiara, ca limba a ritului dumnedieescu, si ca se iau din nou, ca si in a. 1842, mesuri preparative, spre a se introduce limb'a magiara in tote bisericele ambeloru confessiuni. Celui care se mai indoiesce catu de pucinu despre acestu adeveru, nu avemu decatu se'i proponemu a caletori catu mai curendu inpreuna cu noi, la faci'a locului, in comitatele (districtele) Satmaru, Marmati'a (Maramurasu), Bechesiu, Ugocea si una parte din Bihar. Cu acea ocaziune se va convinge totuodata si despre porunc'a cercularia din a. 1876 notificata in unele diarie unguresci, si dupa acelea in „Gazet'a Transilvaniei“, ca preotii ruteni se'si radia barbile, pentru-ca se nu mai semene in exteriorulu loru cu popii muscalesci; strabatendu apoi mai inlaintu p'intre ruteni, va vedea biserici cu altariulu deschisu, adeca lipsitu de fruntariu (catapetasma), sub pretestu ca atatea icone costa bani prea multi, candu de ex. in bisericele romano-catholice din tieri civilisate, ba chiaru si in unele din Ungari'a, una singura icona sacra dela altariu, capu de opera esita din penelulu artistiloru geniali, costa mai multe mii de florini.

Intrebarea toturoru cati aflara acestu atentatu asupr'a ritului si a cartiloru rituali este la loculu seu si prea legitima ca: cu a cui scire si invoire se traducu cartile ritului orientale in limb'a magiara, si cine permite a le introduce in ritu si in biserici. Acesta intrebare suna in lini'a prima, precum de sine se intielege, de a dreptulu la adress'a sinodeloru provinciali episcopesci, si mai de aprupe la cele gr.-catholice.

Este prea bine cunoscutu la toti theologii si mai anume la canonisti, ca nici in biserica orientala orthodoxa si nici in cea catholica nu este permis, sub grea pedepsa, a se face cea mai mica schimbare in ritu, in tipicu, in limb'a bisericesca, de catra nimeni pe lume, de catu numai cu apriat'a incuviintiare si binecventare a supremei potestati eclesiastice, cu consensulu sinodeloru, prin canone. In catu pentru romanii de confessiune gr.-catholica, existu, dela inceputulu uniunei, precum bine se scie, chiaru bulle de ale papii dela Rom'a, prin care preotiloru le este strinsu interdisu a face vreunu servitiu dumnedieescu dupa ritulu latinu si le este comandatu a executu numai ritulu orientale asia, precum se afla elu in biserica cea mare a Resaritului (Anatoliei).

Cartile rituali a le bisericele resaritului sunt relative multe; inse ori-cine se va fi deprinsu numai cevasi in filosofi'a religiunei, va cunosce usioru, ca tote partile acestui ritu isi au ratiunea loru de a fi, ca-ci daca unele parti nu sunt destinate a se executa in bisericele de miru, isi au inse loculu loru in monastiri; si daca in cursulu secoliloru, mai alesu de candu biserica cea mare cadiuse sub jugulu mohamedanu, s'au introdusu unele rogatiuni, fora scirea si binecventarea sinodeloru, ca pe furisulu, pe cale clandestina, este totu numai vocatiunea si strins'a datorintia a capiloru bisericesci, a sinodeloru, a le da, cum se dice, in revisiune canonica. Nici-o iotta nu este permis, se se schimbe fora auctorisatiune canonica.

In catu pentru traducerea in vreo alta limba a cartiloru sacre, incependu dela Biblia si pana la simpla rogatiune de mesa, dela inceputu si pana in dio'a de astadi au subversatu cele mai mari dificultati. Toti scimu, ca pana in momentele de facia mai domnescu unele differentie essentiali, chiaru si la traducerea Bibliiei.

In multimea cartiloru nostre rituali nu se coprinde numai simple rogatiuni, precum de ex. la luterani, calvini, unitariani, ci ele sunt totuodata unu adeveratu depositoryu si comentariu alu toturoru dogmeloru credintiei, alu traditiuniloru sacre si coprinde una parte din istori'a eclesiastica. Mai multu si de atata: Cartile nostre rituali coprinde una parte considerabile din viati'a familiara si sociale, nu numai a poporulu grecescu, ci si a celui romanescu, nu numai din secolii christianismului, ci si multu mai de inainte. Cine nu scie, ca chiaru si sinodele cele mari (concilia oecumenica) intru marea loru intieptiune au facutu destule concessiuni ethnicismulu in forme, care in sinesi era innocente, de care poporale nu voia se se des-

partia cu nici-unu pretiu, le-au transformatu inse, ca se dicemu asia, in christiane, in sensu si spiritu christianu. Au nu tocma acuma se face si la noi romanii, prea interesantele studii comparative intre traditiunile si datinele nostre ethnice millenarie si intre cele christiane, totu de ale nostre?

Din acestea si alte ratiuni de gravitate suprema, mitropolitii si episcopii n'au suferitu nici-odata, cu nici-unu pretiu, a se introduce in biserica vreo carte tradusa fora scirea loru si fora a fi supusa la revisiune stricta, sub pedepsa de anathema. Cu atatu mai pucinu este permis astadi archipastoriloru, ca se suferu unu amestecu ca acesta periculosu si chiaru nerusnatu, nu numai de a traduce cartile rituali in alta limba, dara de a si introduce traductiunea in biserici. Antecesorii mai vechi ai arhieriloru romani au patitu odata forte reu cu traditiunile facute loru de calvini si luterani, candu pe langa traduceri au escamotatu in credinti'a religiosa tote doctrinele heretice calvinesci si catechismulu loru intregu. Repaosatulu mitropolitu Andreiu nu a suferitu nici chiaru traductiunea bibliiei inceputa pe la a. 1856 de Joanu Eliadu, care fusese unulu din cei mai buni helenisti in tota Romani'a, ci o a afurisitu prin cerculariu.

Sunt patru septemani de candu ni se scria dela Beiusu, ca romanii gr. catholici din dieceasa Oradei ar fi prea aplecati se arunce de aci inainte respunderea pentru tote miseriile cate se voru mai intempra in acea diecesa, de a dreptulu asupra mitropolitulu si consistoriulu mitropolitulu de Alba-Juli'a (Blasiu). Noi atunci refusaramu publicarea aceluor espectoratiuni amare; astadi le memoramu numai ca se se scie, ca poporulu acelei diecese dupa atatea esperientie triste prin cate le trecu biserica din capulu loculu nu voru a se mai increde la nici-unu episcopu alu loru, fia acela ori-si cine. Mai lipsese a se introduce vreo limba straina in biserici si inca fora nici-o incuviintiare a sinodeloru arhieresci, pentru-ca se urmedie de siguru respireia Jerusalimulu.

Transilvania.

Sibiu, 13/25 Febr. In Nrii 17 si 18 ai „Telegrafulu romanu“ se publicara doue circularie archiepiscopesci, amendou de mare inportantia. Celu de antaiu porta dat'a Sibiu din siedinti'a plenaria a Consistoriulu archidiececanu tinuta in 19 Ianuariu st. v. prin care esc. sa dn. archiepiscopu Mironu Romanulu in 21 de puncte ia dispositiuni pentru alegeri noue de membrii la sinodulu eparchialu pe unu periodu nou de trei ani, adeca pe timpulu dela Duminec'a Tomei a anului 1879 pana la Duminec'a Tomei a anului 1882.

Alu doilea cerculariu de data Sibiu 8 20 Februaru 1879 Nr. presid. 164 indreptatu „catra tote oficiile protopresbiteriale din archidiecec'a Transilvaniei.“ Obiectulu acestui cerculariu este representatiunea substernuta in 1/13 Febr. Maiestatiei Sale monarchului de catra arhierii si deputatii clericali si mireni ai consistoriloru eparchiali din Sibiu, Aradu si Caransebesiu, in contra proiectulu de lege, elaboratu de catra ministeriu cu scopu de a introduce limb'a magiara ca studiu obligatu in tote scolele poporali elementari, prin urmare si in cele confessionali. Fiindu-ca esc. sa dn. archiepiscopu si mitropolitu vorbesce in acestu cerculariu nu numai catra clerulu seu, ci si catra poporu, recomandandu acestuia cu totu adinsulu, ca se'si pastredie in tota curatieni'a simtiementele sale religiouse si nationali, insupte dela strabunii nostrii inca prin educatiunea domestica, — asia ne tnemu si noi de prea placuta datorintia a reproduce acestu cerculariu in celu mai de aprupe Nr. in totu coprindeulu seu.

Sibiu, Adress'a locuitoriloru romani fruntasi gr. catholici din Sibiu, inaintata la scaunulu metropolitanu de Alba-Juli'a in Blasiu.

Escelentia Votra prea luminata si prea santite Dómne Archiepiscopo si Mitropolitu!

Poporani ai bisericele nostre gr. catholice din Sibiu cati apartinu la societatea mai distinsa din acesta cetate, aflandu despre scopulu celu santu ce avu caletori'a Escelentiei Vostre la prea inaltulu tron, cumu si despre binevoitori'a si gratios'a receptiune de care avurati parte de doue ori, sufetele nostre s'au inplutu de bucuria si de consolatiune fericitoria. Era timpulu supremu, ca Majestatea Sa imperatulu, regele si marele principe se aiba erasi ocaziune de a se informa din nou despre suferintiele si persecutiunile aprige, la care este supusa biserica, scol'a, nationalitatea romana. Escel. Votra v'ati espusu la ur'a si resbunarea adversariloru existentiei nostre din momentul in care ati simtitu inpreuna cu arhierii sufragani si cu consistoriile imperativ'a necessitate de a rupe tacerea, a'i arata suferintiele la care suntemu supusi, a cere totu odata vindecare si aparare vigurosa cu mana tare si cu braciulu inaltu, de noulu atentatu ce se prepara natiunei romane, biserice si culturile sale prin fatalulu proiectu de lege scolastica.

Candu Escel. V. v'ati decisu la acestu protestu solemn, ati sciutu forte bine, ca daca istori'a natiunei romanesci este una tragedia, apoi istori'a sa eclesiastica este unu martirologiu, carei asemenea raru poporu de numerulu nostru ar mai putea produce pe teritoriulu Europei. Escelentia Votra ve aveti inaintea ochiloru

imaginile aceluor antecessori, dintre carii unulu a moritu de morte clandestina, altulu s'a stinsu in exiliu si saracia completa; alu treilea dupa ce siediuise in captivitate, inaltiatu la scaunulu archiepiscopescu, fortiatu a dimissiona; alu patrulea fusese amerintiutu cu processu criminalu, ca-ci a cutediutu numai a petitiona la tron si dieta in favorea natiunei; alu cincilea insultatu de tradatoriu, numai ca-ci mersese acolo, unde ilu chiamase vocea monarchulu seu. Cu tote acestea, Escel. Votra, de si poteati sci ce ve astepta din partea adversariloru, v'ati decisu a lua calea batuta de antecesorii Vostrii, ati spartu prin obstacule tari, ati infruntatu orb'a trufia si arogantia, era apoi ajungendu a da facia cu Majestatea Sa, iati spusu adeverulu pe care doria se'lu audia, aratandu'i pericolulu in care ministrii actuali voru se arunce patri'a prin cumpliteloru mesuri luate asupr'a scoliloru, biserice, nationalitatiei nostre. Ati spusu monarchulu, ca descoperirea ce'i faceti, este scosa din fundulu sufletulu nostre, alu clerulu si poporulu romanescu intregu.

Ve multiamimu Escelentissime Parinte pentru acestu devotamentu sublime; Ve asiguramu totuodata, ca pe acesta cale ne veti avea pe noi si pre alte miriade din natiunea nostra totudeauna inpregiurulu Escl. Vostre; pentruc'a suntemu forte decisi a ne aparati intre tote inpregiurari si in contra ori-caroru atacuri ulterioare, bunurile cele mai pretioase, pe care le pote avea omenimea pe acestu pamentu si in lumea viitoria: cultur'a morale, religiosa si scientifica in limb'a nostra nationale. Se traiesci Escel. Ta!

Sibiu, in Februaru 1879.

Din conferenti'a tinuta in 4/16 Februaru.

pre aplecati fiii in
Christosu.

Subscrisi: Presiedentele, Notariulu.

Gargauni de ai diarielor magiare.

Micii tirani din Clusiu „Magyar Polgar“ si „Kelet“ isi perdura ori-ce cumpetu din caus'a escelentei intrari in actiune a romaniloru asia, cum trebuea se intre, si asia, cum n'au asteptatu sbirii si spionii dela Clusiu. M. P. infrunta pe dn. prefectu Wachter, ca-ci a suferitu solemnitatea din 6/18 Febr. Mai pe urma se voru afla pe la noi inca si omeni atatu de nerusnati, ca se voiesca a opri pe romani, ca se nu'si pota manifestati devotamentulu loru nici catre arhierii proprii si nici chiaru catra monarchulu loru. Vedi bine ca nu, ci se marga numai la dnii ministrii, se le sarute papucii, era de acolo in peregrinagiu la Constantinopole. Acesta ar fi apoi legea martiale, cum nu s'a mai vediutu nici dupa revolutiunile cele mai sangerose. Asia intielegu acei tirani gretiosi dela Clusiu libertatea.

„Kelet“ din partea sa afla, ca acei magiari, carii au participatu la serenada din 18, merita toti a fi dusi in cas'a nebuliloru. K. de unu anu incoca a manifestatu de cateva-ori dorinti'a de a face cunoscutia cu cas'a de sanetate dela Sibiu. De ce asia departe? candu se afla si la Clusiu, de es. bastilla lui Bogdanu, sau fortareti'a susu in delu si spitalu bunu. Nici noi n'am sciutu, ca alaturea cu junimea sasasca au participatu si vreo 15-20 de magiari la serenada nostra, acum inse ni se asigura ca asia a fostu. Este adeca prea de insemnatu, ca multime de familii magiare din Transilvania condamna din totu sufletulu loru agitatiunile tiranice ale diarielor magiare, respingiu ori-ce solidaritate cu acelea, dau dreptate romaniloru si dorescu pace durabile intre nationalitati.

— In diariulu „Bihar“ „unu romanu greco-unitu“, fantasandu ca in bol'a de langore, numescu audientia data de catra monarchu indrasnela obraznica a deputatiunei gr.-orientale de 12 membrii; era despre mitropolitulu gr.-catholicu dela Blasiu si de episcopulu dela Lugosiu nu crede ca ar fi mersu la Vien'a cu scopu de a roga pe Mai. Sa, ca se respinga proiectulu de lege indreptatu asupra vietiei nostre nationale si asupra progressulu nostru. Acesta obraznicia a unui sufletu servile si resvendutu, cum este corespondentele lui „Bihar“, nu ne surprinde intru nimicu, pentruc'a de ani 40 suntemu dedati cu insulte esite din Oradea mare asupr'a romanismulu, de unde in 1848 s'au scosu chiaru si doue batalione de romani adusi in Transilvania spre a junghia romani pe romani. Cu tote acestea venerabilele confrate „Telegrafulu romanu“ dela Sibiu face din acea secatura publicata in „Bihar“ unu mare capitalu contra mitropolitulu din Blasiu, dicundu in Nr. 17 din 10 Febr. v., ca caletori'a esc. sale la Vien'a este misteriosa, ca-ci nici chiaru „Observatoriulu“, care sta destulu de aprupe de Blasiu, nu scie spune in acesta privintia chiaru nimicu. Are dreptate „T. R.“ ca „Obs.“ sta si inca cu vreo 500 de pasi mai aprupe de Blasiu, ca-ci elu se tiparesce la W. Krafft mai aprupe de gara, candu „T. R.“ ese in strad'a Macelariloru; este inse desdaunatu cu vecinatatea mai apropiata de posta si de oficiulu telegraficu. De altumentrea Mitropolitulu din Blasiu nu are dreptu se tina numai pentru sine acelu complimentu frumosu si delicatu, ci esc. sa trebue se'lu inpartia cu toti membrii consistoriulu seu, cu episcopulu si consistoriulu dela Lugosiu, cu ministrii C. Tisza si Aug. Trefort si chiaru cu chefulu cabinetulu imp. din Vien'a, care nu pote se cera audientia pentru nimeni, pana nu i se comunica obiectulu cererei; apoi acesta i se comunicase din Blasiu ca si din Sibiu, pe cale telegrafica, in dio'a din 16/28 Jan. pre candu deputatiunea dela Sibiu se afla la faci'a loculu. Dara mitropolitulu Vancea mai avuse si alte afaceri la curte? Apoi ca de aceea i s'au si datu doue audientie. Firesce ca le-au avutu, si inca pote fi ca forte inportante si totu-data dorerose. Se cugetamu numai la starea din Oradea, si se nu cautamu nodu in papura. Pe „Bihar“ si pe o suta altii lasati se sbiere pana ce voru ragusi; numerati mai bine sutele de proteste si adrese cate mergu din tote partile, mai cu fia-care posta la mitropolii si episcopii, apoi se judecati singuri,

daca mai e cu potintia se taca ori-care dintre capii bisericesci in cauz'a acestia facia de tron, fora a riscá mai tardiu o raspundere infricosiata.

Pre candu scriemu aceste, diariile magyare „Maramaros,” „Hon“ s. a. ne aducu unu testimoniu, care le seca sufletulu, despre episcopulu gr. cath. Victoru Mihali dela Lugosiu, cá si preas. sa se alaturá la protestu, alergá la Viena si se planse la imperatulu in contra noului atentatu spre a nimici scótele confessionali romanesci, care sunt proprietatea romanilor, facute din pungile lor, spre a subminá si autonomi'a bisericeii, a dá si nationalitatii romane lovitur'a de mórte. Ii dóre pe calvinii din Marmati'a dicundu, cá de ce si episcopulu Mihali, nascutu din un'a de cele mai nobili familii romanesci a le acelu comitatu, se simti obligatu in consciint'a sa, condusu de nobilitatea sentimentelor sale si de firesculu seu curagiu personale, au ascultat vocea dorerosa a poporului si clerului si a descoperitu Monarchului intregulu adeveru.

— Totu acuma primimu scirea dela Aradu, cá acolo se luasera mesuri, cá episcopulu diocesanu se nu i se póta aduce ovatiunea meritata. Se pare cá chiaru politia s'a temutu, cá nu cumva turburatori de professiune, agitatorii fanatici se incerce contra-demonstratiuni, se sparga ferestrii si capete de ómeni, precumu facusera in Augustu 1877 la Oradea, Clusiu si pe airea.

Intre aceste protestele si respective adresele de multiamita curgu neincetatu. Unele din acelea sunt adeverate documente istorice, cum e de ex. a Clusianilor, indreptata cátra ambii mitropolitii si cátra toti episcopii, publicata in Gazet'a Transilvaniei. Alte sunt asia pline de amaratiune sufletesca, in cátru publicarea lor sub jugulu legei actuale absolutistice de pressa nu este posibilu. Nasaudenii s'au indreptatu cu manifestarea dorerei lor sufletesca nu numai la Gherla, ci si la Mitropolitulu gr. or. din Sibiu. Cetatenii dela Brasiovu tramissera escel. sale mitropolitulu Mironu Romanulu adresa de multiamita prin telegrafu in mai multu cá 100 de cuvante. Scurtu, natiunea nostra intréga simte amaru, cá 'iau ajunsu junghiatu' a pana la osu si nu mai póte tace.

Ungari'a.

In camer'a deputatiloru din B.-Pesta desbaterile asupra budgetulu decurgu, precumu s'a mai disu, cu mare focu. Dara vorba multa, lana pucina. Resultatulu finale se póte prevedea, cá si in alti ani, fora multa bataia de capu; avemu inse trebuintia se luamu de temelia câteva cifre oficiale. Ministeriulu preparase budgetulu pe 1879; comisiunea budgetaria ilu cernu din nou, sterse din veniturile illusorie numite romanesci cai pe pareti, 2,140,614, éra dela spese numai 173,228 fl. Asia comisiunea esi in faci'a dietei cu urmatóriu bilantiu:

Spese ordinare	238.460,141 fl.
Spese transitorie	1.434,370 fl.
Investitiumi	6.834,365 fl.
Sum'a speselor	246.728,876 fl.
Venituri ordinare	219.691,170 fl.
Venituri transitorie	2.517,432 fl.
Sum'a venituriloru	222.208,602 fl.

Asia comisiunea finantiale scóte pe a. c. 1879 unu deficitu numai de 24 milioéne 520,274 fl. Nici chiaru deputati din partid'a ministeriale nu voira se dea credientu acestoru cifre, si anume acestei din urma. Dela 1867 de candu Ungari'a dispune cá statu de veniturile sale, nici-unu budgetu nu a esitu la finea anului asia cumu a fostu elu prevediutu si bilantiatu la inceputu, sau prin ministeriu, sau chiaru prin dieta, ci tóte s'au inchiaietu cu deficite neasmenatu mai mari. Se vedenu inse, cumu intielegu si cumu descriu chiaru partidele politice si guvernulu tiei, starea finantiale si preste totu national-economica a tiei. Din desbaterile incepute la 5/17 Febr., continuate in urmatóriele dile scótemu aceste:

Referentele maioritatiei Alexandru Hegedüs, marturisesce cu omenia buna, cá veniturile tiei pe anulu 1879 sunt calculate cu 4 milioéne mai susu decâtu au fostu resultatulu efectivu alu lor in a. 1877 si cu 6 milioéne mai mari, decâtu resultasera ele la finea anului 1878, pentru-cá in realitate nu s'au potutu incassá tóte câte s'au preliminaru, ci au reimasu restantie gróse, pe care le va incassá sap'a si lopat'a. Hegedüs inse crede, cá darile indirecte accisele etc. ii voru scóte din noroiu. Despre darile directe dice si elu, cá e preste potintia a le încordá mai susu, daoage inse, cá nici spelele tiei nu se potu margini mai tare decâtu sunt marginite pana acuma. (Ba dieu s'aru fi potutu fórte bine, daca nu s'aru fi comisu indata dela inceputu abuseri criminali cu diecile de milioéne). Hegedüs afla si recunósce, cá starea Ungariei este nespusu de critica; datorile statulu crescú neincetatu (de 11 ani la 700 de milioéne fl.); relatiunile internationali, adeca frica de panslavismu, de pangermanismu, (si de daco-romaniloru?) ceru grija si încordatiune extraordinaria, de unde urmédia, cá spelele armatei sunt absolutu necesarie, nu se potu face economii la budgetulu militariu, la altele e preste potintia.

Ministerulu de finantie, com. Iuliu Szapáry, cunoscutulu cavaleru din anii trecutii, de candu cá ministru de interne opria colorile nationali, recunósce si elu fora multe frase, cá starea finantiale a Ungariei e fórte decadiuta, dara nu vede, unde s'aru mai potea face economii airea, decâtu numai la ocupatiune de ocupatiune in Bosni'a, si apoi la armata; aci inse o spune

totu esc. sa curatu, cá fora armata numerosa esistenti'a statulu nici-decum nu este asecurata, si cá nu trebe se perdemu nici pe unu momentu din vedere starea actuale politica, generale din tóta Europ'a, care nici pana astadi nu insufla nici-o incredere. De altu-mentrea cestiuene armatei se va luá in desbateri meritoria, candu va fi la ordinea dilei proiectulu pentru innoirea legei de intregire (inrolare).

In cátru pentru spese, sunt fórte instructive urmatóriele cifre citate de cátra ministru. Din venituri se inghitu:

In spelele dualistice comune ale monarchiei si mai virtosu in interese (camete) la datorile statulu 132.368,839 fl. Remanu pentru trebuintele tiei din veniturile totali numai 106.091,302 fl. v. austr. Dara si in acésta suma 48.821,964 fl. se cheltuescu cu administratiunea domeniiloru statulu, a caliloru ferate câte sunt ale statulu, a postelor, telegrafiloru etc. List'a civile a regelui si budgetulu dietei facu aprópe 6 milioéne, pensiunile mai 4 milioéne, budgetulu militiei teritoriale unguresci (Honvéd) vreo 6 milioéne.

De aci incolo ministru cauta midiuloce, cum s'aru potea restabili ecvilibrulu (cumpan'a) intre venituri si spese si afla intre altele, cá daca domeniile statulu s'aru administrá mai bine si legea de timbru s'aru executa mai cu rigóre, veniturile aru cresce. Totu asia crede esc. sa si despre monopolulu tabacului. Ministerulu inse vede bine, cá cu tóta acea rigóre, de restabilirea bilantiulu totu nu póte fi vorba; deci elu propune cá darile indirecte se fia mai urcate; se se mai introduca si alte dari noue, in care cestiuene se se puna in cointielegere cu cealalta parte a monarchiei. Deficitu inse totu va mai fi. Aci dice ministru, cá tiér'a se si ajute prin vendiarea domeniiloru statulu dupa unu planu anumitu. Adeca se se vendia successive tóte domeniile mai mici, câte nu sunt hipotecate si care nu se voru mai hipoteca dilele aceste la inprumutulu de aur; éra nepotendu-se face acelu inprumutu, se se vendia tóte, cá este chiaru rusine a cersi in fiacare anu dupa inprumuturi in piatile Europei.

De aci incolo ministru c. Szapáry dá partidelor politice una lectiune fórte seriósá care, vremu ori nu, suna de a dreptulu si la adress'a nationalitatiloru. Ministerulu adeca dice, cá natiunea magiara in 300 ani nu avuse minunata ocaziune ce i s'a datu de 11 ani încóce de a si consolidá existenti'a nationale (adeca domni'a) si a si regulá pentru totudeauna afacerile materiale. De aceea mustra pe toti cáti din desiertatiune personale si ambitiune cauta ocaziuni de cërta, ataca pe orice ministeriu va fi, se desbina in fractiuni, nu cauta la starea presenta fórte critica a Europei intregi si nu lasa a se desvoltá si in Ungari'a viatia parlamentaria sanatósa. Dupa aceste, ministru descrie in termini dorerosi decadenti'a materiale in generalu si anume a clasei midiuloce in specialu. Pentru acésta classe, in care se coprinde intréga nobilime magiara de man'a a dou'a si a trei'a (numita in Angli'a Gentry), ministru ii sangerá ánim'a, pentru-cá acea nobilime sustine mai multu de cátru ori-care alta classe de locuitori, nationalitatea magiara. Caus'a decadentiei o cauta cei mai multi in mersulu reu alu industriei, comerului, agriculturii si in cumplitele impozite (dari, contributiuni); dn. ministru inse o mai afla si airea: in lenea unguresca, si in nesciintia de a pastrá si crutiá din ce se castiga, a pune la o parte in dile albe pentru dile negre.

Ernest Simonyi (Kossuthianu, antidinasticu) raspunde ministru cu infruntari brutali si moicesci, dicundu cá daca nu se pricepe la finantia, se mérga de ministru la Bosni'a, cá bancile ministeriale din Ungari'a nu sunt banci de scóla pentru elevi de ministrii; a se totu provocá la ministrii comuni (cei trei ai monarchiei dualistice) este tactica inprumutata dela baiatii de pre strade. Pe langa actual'a sisthema, regularea finantiiloru este impossibilu. Numai standu Ungari'a cu totulu independentu de Austri'a, va fi in stare de a se regulá; de aceea elu, E. Simonyi, este in contra oricarei partide, care mai tine la dualismu. Nu este adeveratu cá deficitulu scade, cá-ci elu cresce neincetatu, cá la ómenii betivi, carii ceru mereu de beutu, de si sciu fórte bine, cá n'au de unde plati. In fine oratorulu depune pe mésa propunere motivata, cá budgetulu se fia respinsu pe langa votu de neincedere pentru acestu ministeriu.

Br. Lud. Simonyi cere alegerea de doué comisiuni (enquète), una de 25 spre a cercetá din nou budgetulu, alt'a de 31 spre a scóte la lumina adeveratele cause a le saraciei industriariloru si economiloru. Pare cá dieu, acelea cause nu le-amu cunósce cu totii limpede si lamuritu.

Blasius Orban, secuú din Transilvani'a, cunoscutu vrasmasiu alu romaniloru, insulta pe Col. Tisza ministru alu absolutismului, cere ruperea de cátra Austri'a, institutiuni democratice, in loculu acestoru de acum aristocratice, respinge budgetulu, pentru-cá ministeriulu se cada cátru mai curendu.

Ludovicu Karman, unu mamelucu de ai ministeriului, dice cá Ungari'a suferu de fatu (Fatum-Ursita, Ursitóriele), de aceea ii merge asia reu; cere vreo 15 reforme, primesce budgetulu.

Lucaciú Bela (arménu din Transilvani'a), cá vitia de negociatoriu, desface totu budgetulu in partile sale, intra si in anii mai de aprópe trecutii, constata, cá de candu este acestu ministeriu la gubernu, au incarcatu 232 milioéne de datorii noue, adeca in 4 ani circa cate 45 de milioéne, sustine cá veniturile pe anulu c. nicidecum nu potu fi asia mari, precum le preliminaru ministeriulu respinge proiectulu de budgetu.

Bela Grünwald, unulu din cei mai fanatici nemti renegati, care prin scrierile si cuventarile sale lucra de cátiva ani spre ruinarea natiuniloru nemagiare, si care a facutu anume slavaciloru mari rele, luandu cuventulu in dieta, afla din partea sa, cá uniculu midiuloce de a scapá tiér'a de calamitati, este a nimici na-

tionalitatile, magiarisandu-le pe tóte cu ori-ce pretiu, cu rigóre absolutistica. La noi romanii se dice despre ómeni de acestia, cá ori le lipsesce o dóga, ori au una mai multu, in cátru e preste potintia a le cercui capulu.

— Fanaticulu deputatu Kossuthianu Madarász (némtiu ori evreu?) indreptá in 19 Febr. una interpele-tiune absurda cátra ministru Aug. Trefort in cauz'a deputatiunii nationale romanesci. Scopulu interpelati-unei este fórte impertinentu: a terorísá pe romanii si pe alte popóra, cá se nu mai cutedie a se apropia de tron si a reclamá dreptate si libertate. Au nu vede pana si unu Madarász, cá dupa a. 1848 ori-ce terrorismu in acestu statu devine ridicolu, si 'i aduce numai blamagiú. Acesti ómeni au uitatu cá se afla in Europ'a éra nu in Caucasu.

Contra-demonstratiune?

Diariile magiare, pe langa ce câteva din ele amerintia cu dile rele, de care inse nu se teme nimeni, apoi mai tóte respandescu faim'a, cá episcopii romano-catholici din Ungari'a se prepara a face contra-demonstratiune in cauz'a inpunerei limbei magiara prin fortia, si cá unii din ei au si datu porunci cercularie pentru introducerea limbei magiare cá studiu obligatu in tóte scótele confessionali nemagiare. Se póte si asia ceva, cá-ci in dilele nostre si sub vreo presiune teroristica se potu multe de tóte. Las' inse cá este absurdu a vorbi de contra-demonstratiune candu faptulu demonstratiunii lipsesce, cá-ci romanii n'au „demonstratu,” ei isi apara numai dreptulu lor dumnediescu; episcopii inse nu au nici-unu dreptu se in puna la nimeni nici o limba, pe care cineva nu voiesce se o invetie pruncii sei in etate de 6—12 ani; dara apoi credu preass. loru episcopii catholici, cá prin o mesura absolutistica precumu ar fi acésta, biserica rom-catholica ar castigá ceva la germani, slavi, croati etc.? Din contra este mai multu cá siguru, cá ea ar perde infricosiatu. Scimu cá pre multi episcopi ii spariie cu secularisarea averiloru bisericesci. De aru audi prea-ss-loru ce vorbescu in acésta materia membrii de influintia dintre calvini sau de aru citi cele ce scriu aceia, s'aru convinge usioru, cá de va fi vreedata pe voi'a acestora, apoi episcopii r. catholici potu se magiarisedie macaru monarchi'a intréga, cá-ci averile bisericesci totu le voru perde. Apoi, golani (pe franc. sansculotii) si câte tóte existentie catilinarie, comunardi cari dau cu securea in luna si cu revolverulu in peptu, nu mi-te intréba ce limba vorbesci, ci numai de ceea ce vei fi avendu in punga.

Austri'a.

Vien'a, 22 Febr. Aici publiculu celu mare se ocupa deocamdata cu unu evenimentu care se atinge de pungile tuturoru. Amu ajunsu adeca pe neasteptate, cá argintulu se devina, cum se dice in terminu de bursa, al pari cu biletele de banca (BNote) si cu biletele de statu; ba inca la sume mai mari platescu 1/4 procentu, cá se 'ti dea bancnote pentru argintu. Acesta este unu adeveratu misteriu pentru toti cáti nu sciu, cá de vreo 20 de ani încóce argintulu inmultindu-se in tóta lumea, s'a efinitu fórte in comparatiune cu aurulu. Se dice cá in monarchi'a nostra se afla numai vreo 80 de milioéne fl. moneta de argintu in circulatiune; se cere inse cá pentru facilitarea daraverelor, transactiuniloru merunte la populatiunea de 36 milioéne de suflete se se afle in circulatiune circa 240 milioéne in moneta argintu de câte 1 fl., 1/2 florinu si 1/4 de florinu. In bilete de banca de câte 10, 50, 100, 1000 sunt preste 400 milioéne; in note de statu de 1 fl. 85 milioéne 400 de mii; éra de câte 5 fl. aprópe de 115 milioéne. Se afla destui ómeni carii ceru, cá cu vreo 150 milioéne note de statu se se cumpere ruduri de argintu, din care se se bata moneta noua. Destulu atáta.

— Din cercurile parlamentarie austriace merita tóta atentiunea inpregiurarea cá trei barbati dintre cei mai renumiti ai Austriei, carii au participatu cá deputati (doi si cá ministrii) la tóte afacerile publice legislative, s'au retrasu din senatulu imperialu. Acestia sunt Edv. Skene, Dr. Herbst, Giskra si bar. Walterskirchen. Una parte a pressei periodica din Vien'a voiesce a sci, cá acei barbati aru fi desperatu cu totulu de rezultatele sisthemei dualistice, prin urmare cá nu mai voiescu se ia pe viitoriu nici macaru raspundere morale pentru tristele urmari de care se temu.

Romania.

Ceea ce fusese in departat'a vechime Corneli'a, mam'a fratiloru Grachi in Rom'a, a fostu si mam'a fratiloru Golesci in Romania. Necrologulu ce reproducemu aci dupa „Romanulu”, ne spune fórte pucinu. Ar fi timpulu supremu, cá din literatii Romaniei se se aléga cátiva spre a compune arborele genealogicu si monografiile familiiloru istorice ale tiei. Cu acésta publiculu romanescu ar castigá fora nici-o asemenare mai multu, decâtu cu atátea alte publicatiuni sarbede, seci, scrise fórte reu, fórte neregulat, câte esu de 3—4 ani încóce cá buretii in lun'a lui Iuniu.

„Zinca Golésc'a ilustr'a mama a Grachiloru Romaniei, acea venerabila matrona, alu carei caracteru si intréga viétia era imaginea viia a celoru mai sublime virtuti stramosiesci; Romanca patriota, mama modelu, cetatiéna prin escelentia, care din cea mai frageda versta pana la noué-dieci de ani n'a incetatu o di de a inparti sufletulu seu, munc'a sa, averea sa, pentru patria, pentru copiii sei, pentru totu ce avea trebuintia de unu ajutoriu, Zinca Golésc'a, intr'unu cuventu, nu mai este . . . nu mai este de cátru in vecinic'a pomenire a tuturoru celoru ce au cunoscutu-o, a natiunii romane intregi, cá-ci toti Romanii au cunoscutu-o si au veneratu-o.

Ieri s'era, la 9 ore, ea s'a stinsu, fara suferinta, suptu povar'a aniloru si a suferintieloru ce au isbitu-o prin perderea a trei fiii, trei mari cetateni, si o fica, demn'a loru sora. Unu singuru fiu mai avea, Radu; elu remasese ca intr'adinsu pe acesta lume, spre a i da ultima sarutare, in numele tuturilor, si a o culca cu mangaierele sale in veciniculu repausu.

O stea pe cerulu Romaniei a cadutu; faca-se, pentru binele patriei, ca din carier'a luminosa ce ea a parcursu, se esa alte stele, spre a ne mangaia de apunerea ei.

Din lucrarile camerelor Romaniei aru merita mai multe reproducerea, daca spatiulu ne ar permite. Pe cine se nu interesedie responsabilitatea ministeriale? Legea de responsabilitate e vorbita de dieci de ani in Europ'a, dara in prea pucine staturi introdusa. In Romani'a se introduce acuma. In „Rom.“ din 7/19 Febr. aflamu despre acesta:

Senatul a inceputu ieri desbaterea proiectului de lege pentru responsabilitatea ministrilor. Ea va deveni, speramu, o realitate, cu tota opozitiunea ce-i facu unii din conservatorii din Senatu.

Necesitatea unei legi de raspundere ministeriale e necontestabile, atatu din punctulu de vedere alu principiilor abstracte, catu si din acela alu dreptului pozitivu romanu.

Regimulu constitutionalu nu e de catu o minciuna, deca ministrii nu sunt respundietori.

Raspunderea loru inaintea parlamentulu nu e de ajunsu; pentru-ca regimulu parlamentaru se pota functiona cu folosu si se produca rodele ce natiunile sunt in dreptu de-a astepta de la elu, e necesariu ca ministrii se fia responsabili si in modu juridicu, adica penalu.

Acesta este si vointi'a legiutoriulu constitutionalu romanu, esprimata prin art. 132 din Constitutiune, care dispune ca, in celu mai scurtu timp, se se faca legi speciale asupra descentralisarii administrative, asupra responsabilitatii ministrilor si celorlalti agenti ai poterii esecutive, etc.

Actual'a Camera e cea de antaiu care s'a crediutu datore a se supune, din propri'a sa initiativa, acestei prescrieri a Constitutiunii.

Ea a votatu dera legea care se afla acum in desbaterea Senatulu.

Insemnatarea si trebuinti'a acestei legi este vedita; ori-cine era prin urmare in dreptu se s'astepte: ca toti membrii corpulu maturu s'o studieze cu seriositate si se se grabesca a'i da consacraarea legale.

Care ne a fostu inse mirarea vedindu pe membrii cei mai pronuntati ai opozitiunii declarandu, ca se abtinu de la desbaterea si votarea acestui proiectu, pentru ca 'lu considera ca o arma de partida?

Cum? Constitutiunea cere imperiosu o lege pentru raspunderea ministrilor si se gasescu reprezentanti ai natiunii, cari pretindu ca a se supune acestei dispositiuni este a fauri arme de partida, este a pregati arme de resbunare? Dera Constitutiunea nu e numai a unei partide, Constitutiunea e a tierii si tier'a intr'ega trebuie se se supue ei.

E dera cu totulu anormalu, ca nesce senatori se arboreze stindardulu nesupunerii la Constitutiune si se propage, intr'unu corpu constitutionalu, o asemenea teoria resturnatore.

Pe de alta parte, motivulu pe care acei d-ni senatori si-au intemeiatu procederea, e din cele mai stranie din mai multe puncte de vedere.

Anteiu, cum ar potea ore legea de raspundere ministeriale se fia o arma de partida, candu ea este de o potri va aplicabila tuturoru ministerieloru, fia din ori-ce partida?

Apoi, venitu-a ore acesta lege din initiativ'a opozitiunii, cu scopu de a'si face o arma in contra gubernulu? Din contra; ea a venitu din initiativ'a majoritatii Camerei si a fostu si este sustinuta de gubernu, prin indemnulu dorintiei ce o au de a se conforma cu scrupulositate Constitutiunii si legiloru tieriei.

Deca cine-va ar avea cuventu se se tema de acesta lege, acela n'aru potea fi de catu gubernulu, pentru-ca ea pe densulu ilu tntesce, pe densulu are de scopu se'lu infreneze. Cu tote aceste vedemu faptulu straniu, ca gubernulu, care la cea mai mica abatere ar potea fi datu in judecata conformu acestei legi, o sustine, spre a se conforma art. 132 din Constitutiune, pe candu opozitiunea, in locu de a se bucura ca doban-

desce unu midlocu atatu de puternicu de controlu si de infrenare asupra poterii esecutive, se declara in contra'i, suptu pretestu ca n'aru fi de catu o arma de partida!

Arma in contra cui? In contra opozitiunii? Dera nu ea, ni se pare, este la potere; prin urmare legea propusa pote fi o arma in man'a ei, in contra ministeriulu actualu.

Din insasi absurditatea pretestulu datu in Senatu, spre a se combate legea, se dovedescu intentiunile si apucaturele unei parti din opozitiune. Aceia ce se temu de o lege care infreneza calcarile de legi si de constitutiune, este veditu ca au de scopu se puie la o parte legile si constitutiunea la prim'a ocaziune. Aceia cari se opunu la indeplinirea unei dispositiuni precise a constitutiunii, este asemenea veditu ca 'si batu jocu de acesta constitutiune si ca nu visaza de catu inlaturarea ei la prim'a ocaziune.

Cestiunea se pune dera in modulu urmatoriu: De o parte, maioritatile camerelor impreuna cu gubernulu, urmarindu consolidarea constitutiunii cu tote asiediemintele ei si strict'a indeplinire a tuturoru dispositiunilor ei, dintre care cea mai esentiala este raspunderea reala a ministrilor.

De alta parte, opozitiunea, in nuanti'a ei cea mai pronuntata, urmarindu sdruncinarea constitutiunii in temeliele ei, refusandu de a indeplini dispositiunea ei cea mai precisa si voindu se lase tote legile la discretiunea celui d'anteiu ministru ce n'aru voi se le respecte.

Suntemu fericiti ca a venitu inaintea senatulu legea respunderii ministeriale, pentru a se potea vedea de tier'a intr'ega, cine voiesce se profite de potere si de majoritate, spre a consolida constitutiunea si intari respectulu legiloru, si cine, chiaru fiindu intr'o minima opozitiune, urmaresce cu neinduplecare slabirea acestei constitutiuni si ajungerea la poterea discretiunara a ministrilor.

Suntu unele diarie, intre care vomu cita pe Binele publicu, care au aruncatu recriminari violente gubernulu, pentru ca, diceau ele, nu voiesce se faca a se vota in senatu legea de raspundere ministeriale. Speramu ca acum voru reveni asupra nedreptei loru apretiaru si ca se voru uni cu noi spre a combate pe aceia cari, supt pretestu ca o lege ceruta de constitutiune este o arma de partida, aru voi ca tiara se remana si de aci 'nainte fara una din cele mai puternice garantii constitutionale.

Pe langa aceia care au respinsu legea intr'unu modu radicalu, au fostu altii cari, negresitu din cele mai bune intentiuni, au gassitu ca ea are dispositiuni atatu de draconice, in catu in viitoriu nu se voru mai gassi ministri.

Noi marturissimu ca nu ne ingrijimu catusi de pucinu de acesta dificultate practica; ne tememu din

contra ca se voru gassi, in viitoru ca si in trecutu, prea multi ministri. etc. etc.

Post'a redactiunei.

In urmare evenimentelor actuali, impreunate si cu absentie din locu, amu remasu erasi datori cu multe respunsuri. Le vomu satisfac ca tu mai curendu. De ocandata facemu cunoscutu acestea:

— Foi'a asociatiunei „Transilvania“ a incetatu dela 31 Decembre 1878, precumu anuntiaseram la timpul seu de doue ori. Totusi trei domni s'au abonatu la „Transilvani'a“ si pe a. 1879. Se binevoiesca a dispune catu mai curendu de pretulu trimisu pr. 2 fl., sau ca se li se remitta indata, sau se li se compute in pretulu Analeloru asociatiunei, destinate a se publica in locul Transilvaniei aici in Sibiu. Pentru exemplarie din cursurile Transilvaniei pe 11 ani, ca si defecte din cursulu 1878 a se adresa, nu la redactiunea foiei, care nu mai esiste, ci de a dreptulu la: Comitetul Asociatiunei Transilvanie pentru literatur'a si cultur'a poporulu romanu in Sibiu, Strad'a Cismadiei (Heltauergasse) 7.

— Bucovin'a. Amu intrebatu la tipografi'a diecesana. Catalogu separatu pentru Carti bisericesci s. a. nu are, decatu numai acelu tiparitu pe invetitori'a Calindariulu ce ese in acea tipografia. Mineie abia voru mai fi vreo 3—4 exemplarie (trupuri) pe 12 luni, nelegate. Am disu se ve dea informatiuni si mai exacte.

— Iasi. Portrete genuine, de ale mitropolitulu Andreiu br. de Siaguna nu mai au, dara se prepara acuma dupa unu modelu exactu.

— Clusiu. Unele se potu publica, altele nu.

Cursuri de Bucuresci in Lei noi (franci).

20 Februarie.

Obligatiuni rurali din 1864 cu 10%	l. 99.50 b.
Imprumutulu Oppenheim din 1866 cu 8%	„ 103.— „
Obligatiune de imprumutu dominiale din 1871 cu 8%	„ 98.50 „
Creditu fonciariu (hipot.) ruralu cu 7%	„ 92.25 „
Creditu fonciariu urbanu (alu capitalei cu 7%)	„ 83.— „
Imprumutulu municipale nou (alu capit.) din 1875 cu 8%	„ 96.— „
Fondulu de pensuni (per 300 l. a.) cu 10%	„ 177.— „
Actiunile caliloru fer. rom. din 1868 cu 5%	„ 28.25 „
Actiunile caliloru fer., prioritati din 1868 cu 6%	„ 82.50 „

!Unu maieru de vendiare!

Unu maieru in Sibiu, in positiune forte favorabila, provediutu cu mai multe locuinte, edificii economice, gradina si fenatiu, se vinde din mana libera. Informatiuni se potu lua dela: Dr. Aureliu Isacu, avocatulu in Clusiu. (60) 5—5

„ALBIN'A“

Institutu de creditu si de economii in Sibiu.

Domnii actionari ai Institutulu de creditu si de economii „Albin'a“ se invita prin acesta in virtutea §. 19 alu statutelor societatii la

VI adunare generala ordinaria

care se va tiené la Sibiu in 28 Martiu 1879 stitulu nou, inainte de ameadu la 10 ore, in cas'a institutulu din strad'a Bayer Nr. 1.

Obiectele:

1. Raportulu anualu alu Directiunei, bilantiulu anualu si raportulu Comitetulu de revisiune.
2. Ficsarea dividendelor.
3. Distribuirea sumei destinate pentru scopuri de binefacere.
4. Ficsarea pretulu marceloru de presentia.
5. Alegerea a doi membrii de Directiune in sensulu §. 36 din statute.
6. Alegerea Comitetulu de revisiune.
7. Modificarea acelor §§. din statute, cari se referescu la emiterea scrisurilor fonciari, in sensulu articolulu de lege XXXVI din 1876.

DD. actionari, cari in sensulu §§. 22, 23 et 24 din statute voiescu a participa la adunare in persona sau prin plenipotenti, sunt rogati a-si depune la cass'a institutulu actiunile lor si eventualu dovedile de plenipotentia, celu multu pana in 25 Martiu 1879 stilulu nou dupa ameadu la 6 ore.

Sibiu, 22 Februaru 1879.

(62) 1—3

Directiunea institutulu.

The'a
antiarthritica si antirheumatica alui
WILHELM
curatitoare de sange spre a se folosi in ori-care anotempu ca singurulu midilocu curatitoriu de sange cu rezultate sigure.

Cu concessiunea cancel. c. r. de curte datu prin decisiune Viena, 7. dec. 1858.	Probatu definitivu. Efecte exell. Resultatulu eminentu.	Prin p. in. patenta a M. Sale c. r. assecrata contra falsificarii. Viena, 28 martie 1871.
---	---	---

The'a acest'a curatia organismulu intregu, strabate partile intregulu corpu si folosindu-o ca beutura departeaza dintr'insulu tote materiile stricaciose, cate se voru fi adunatu, cum nu face nici o medicina; si effectulu siguru este durabilu.

Vindecarea perfecta a arthritei, reumatismulu, bol'a englezesca, si a altoru bole invecitate incurabili, ale raneloru, cari puroieza ne nectatu, ale boliloru genitili si bubeloru, ale sgrabutiuniloru pe trup si in faia, ale peteloru, bubeloru si-philitice.

The'a acest'a au produsu rezultate forte favorabili mai alesu in inflaturi de ficatu si de splina, cum si in greutati hemoroidali, in doreri

de nervi, de muschi de incheiaturi, de udu, polutiuni, impotentie, scurgeri la femei etc.
Suferintie cum sunt bolele scrofulose, inflatur'a ghindurilor se vindeca iute si perfectu, la aceia, cari beau The'a necurmatu, fiindu ca ea este unu midilocu domulu dissolvatoriu si promotoriu de urina.

Resultate admirabili sigure.

Dlu Franciscu Wilhelm, apotecariu in Neunkirchen langa Viena.
Wocheiner Feistritz (in Carniola), 1 oct. 1872.
On. Dle! Mai am erasi trebuintia de vreo trei pachete din the'a dtale curatitoare de sange, pentru ca dupa-ce am cumperatu de la dta de 2 ori si am folositu acestu midilocu excellentu „the'a antiarthritica si antirheumatica a lui Wilhelm curatitoare de sange“ m'am convinsu de ajunsu de minunatulu ei effectu. Te rogu se'mi tramiti the'a curatitoare de sange cu receperea platii prin posta.
Cu totu respectulu
Ioanu Jerala, capelanu.

Dlu Fr. Wilhelm, apotecariu in Neunkirchen langa Viena.
Tuschkau langa Pilsen, 1 oct. 1872.
De asi fi cunoscutu mai nainte poterea vindecatoare „a theei dtale antiarthritice, antirheumatice, curatitoare de sange“ asi fi scapatu de multu de o bola vechia si asi fi si mai bogatu cu o suma considerabila cheltuita fora scopu pentru restaurarea

sanetatii mele. Pan' acum am trasu acestu midilocu nepretuitu de la Praga din depoulu dtale, astadi me adresezu d'a dreptulu catra dta si Te rogu a'mi tramite cu intorcerea postei 12 pachete pe langa receptiunea platii. Cu totu respectulu
Josef Dilz.

Dlu Fr. Wilhelm, apotecariu in Neunkirchen langa Viena.
Gutenstein, 1 oct. 1872.
Se 'mi mai tramiti catu mai curendu 2 pachete „thea antiarthritica, antirheumatica, curatitoare de sange a lui Wilhelm“ precum mi-ai mai tramisu prin posta. Eu vediu, ca fora the'a dtale nu mai pociu existe. Cu tota stim'a
Florian Haselsteiner,
Nr. 43 in Klosterthal.

Preste puçinu va urma continuarea epistoleloru de recunoscentia, fiindu preste potintia a le publica dintr'odata pe tote.

Se ve feriti de falsificari si insielatiuni.

On. publicu la cumperare se binevoiesca a reflecta exactu la marc'a si firm'a mea tiparate pe din afora pe pachetu, pentru ca se nu fia insielatu prin falsificari.
Adeverata thea antiarthritica, antirheumatica curatitoare a lui Wilhelm, se pote trage numai din prim'a fabricatiune internationala antiarthritica, antirheumatica curatitoare de sange in Neunkirchen langa Viena, seu din depozitele mele publicate prin diarie.

Unu pachetu, impartitu in 8 dose, preparatu conformu instructiunei date de medicu dimpreuna cu informatiunea despre folosire in diverse limbi consta 1 fl., pentru timbru si pachetare separatu 10 cr.

Pentru comoditatea o. p. adeverata thea antiarthritica, antirheumatica, curatitoare de sange a lui Wilhelm se mai afla in:
Sabiu la Frid. Thallmayer, comerciante.
Abrud: F. Tones & Comp.
Bistritia: Fridricu Kelp, Tergovits & Zintz, Dietrich & Fleischer.
Blasiu: Carol Schieszl, apotecariu.
Orastia: Carol Beckert, apotecariu.
Alba-Julia: Iuliu Fröhlich, apotecariu.
Clusiu: Ad. Valentini, apotecariu.
Brasiovu: Ferd. Jekelius, apotecariu.
Lechintia: Friedr. Scheint, apotecariu.
Feldior'a (langa Brasiovu): Friedr. Folberth, apotecariu.

Ilia, C. Hoffinger, apotecariu.
Osiorheiu: Max Bucher.
Sabesiu, I. C. Reinhard, apotecariu.
Baia mare: I. Horacek, apotecariu.
Aiduu: August Binder, apotecariu.
Miercuria: Chr. Fr. Schimmert, apotecariu.
Romanu (Moldova): Josef Dannffy, apotecariu.
Sedisor'a: Iosef B. Teutsch, comerciante.
Reghinulu s.: S. & I. Leonhardt.
Huniador'a: Fried. Acker, apotecariu.
Rosia: Ludw. Moldovan, apotecariu.
Ocna (I. Sabiu): Joh. v. Cronberg, apotecariu.

(23) 32